నివేదించదగినది

భారత అత్యునత న్యాయస్థానం

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 872/2023

(స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (Crl,) 2022 నం. 6572 నుండి ఉద్భవించింది)

సీమంత్ కుమార్ సింగ్ ... అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

మహేష్ PS మరియు ఇతరుల. ... ప్రతివాది(లు)

సహితముగా

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 2023

(స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (Crl) NO. 6253 ఆఫ్ 2022 నుండి ఉద్భవించింది)

కర్నాటక రాష్ట్రం ... అప్పీలుదారు (లు)

వర్సెస్

మహేష్ PS మరియు ఇతరులు ... ప్రతివాది(లు)

సహితముగా

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 2023

(స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (Crl) NO. 6573 ఆఫ్ 2022 నుండి ఉద్భవించింది)

జె. మంజునాథ్ ... అప్పీలుదారు (లు)

వర్సెస్

కర్నాటక రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు. ... ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

కృష్ణ మురారి, న్యాయమూర్తి.

అనుమతి మంజూరు చేయబడింది.

2. 07.07.2022 న బెంగళూరులోని కర్ణాటక హైకోర్టు జారీ చేసిన మధ్యంతర ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా ప్రస్తుత మూడు అప్పీళ్లు ఉన్నాయి, (ఇకపై దీనిని "హైకోర్టు" అని పిలుస్తారు) క్రిమినల్ పిటిషన్ నంబర్ 4909/2022 లో, ఈ విధంగా హైకోర్టు యొక్క పాండిత్యంగల ఒక న్యాయమూర్తి అప్పీలుదార్లకు వ్యతిరేకంగా ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేశారు మరియు సిబిఐకి ఆదేశాలు జారీ చేశారు, అప్పీలుదారుల్లో ఒకరి గత రికార్డులను దర్యాప్తు చేయాలని వారిని ఆదేశించింది.

3. కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని అప్పీలుదారు SLP (CRL.) నం. 6253/2022 (ఇకపై అప్పీలుదారు నం. 1 గా సూచిస్తారు), మరియు SLP నం. 6572/2022 లోని అప్పీలుదారు, ఒక మిస్టర్ సీమంత్ కుమార్ ని 26 ఏళ్ల సర్వీసు ఉన్న సీనియర్ IPS అధికారి (ఇకపై అప్పీలుదారు నెం.2 అని పిలుస్తారు) మరియు ప్రస్తుతం అవినీతి నిరోధక శాఖ లోఅదనపు డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్. SLP (Crl.) 6573/2022 లోని అప్పీలుదారు, ఒక Mr. J. మంజునాథ్, బెంగళూరు నగరానికి జిల్లా కలెక్టర్(ఇకపై అప్పీలుదారు నంబర్.3 గా సూచిస్తారు). ప్రతివాది మహేష్ PS (ఇకపై ప్రతివాది నం.1 గా సూచిస్తారు) .

4. క్లుప్తంగా, ప్రస్తుత అప్పీళ్లకు సంబంధించిన వాస్తవాలు ఏమిటంటే, లంచం తీసుకున్నట్లు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న పోలీసు అధికారి అయిన ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ విచారణ వాయిదాలో ఉన్న సమయంలో, హైకోర్టు 07.07.2022 నాటి మధ్యంతర ఉత్తర్వుల ద్వారా పైన పేర్కొన్న బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ లో ఎటువంటి ఆధారాలు లేని పిటిషనర్లపై ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేసింది.

5. 20.05.2022 న, ఇన్ఫార్మర్ నుండి లంచం గట్టిగా అడిగాడనే ఆరోపణ మీద ప్రతివాది నెం.1 పై అవినీతి నిరోధక చట్టంలోని సెక్షన్ 7 (ఎ) కింద ఎఫ్ఐఆర్ నమోదైంది. అనంతరం ప్రతివాది నెం.1 ను అదుపులోకి తీసుకున్నారు.

6. దీంతో ప్రతివాది నెం.1 సెక్షన్ 439 సీఆర్ పీసీ కింద హైకోర్టులో బెయిల్ దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు. ఈ కేసులో హైకోర్టు నోటీసులు జారీ చేయగా, 22.06.2022 న బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా హైకోర్టు అప్పీలుదారులను కోర్టుకు హాజరుకావాలని మౌఖిక సమన్లు జారీ చేసింది. ఈ కేసులో అప్పీలుదారు 1, అప్పీలుదారు 2 నిందితులుగా నమోదు కాలేదని, బెయిల్ ప్రక్రియతో వారికి ఎలాంటి సంబంధం లేదని గమనించడం ముఖ్యం.

7. ఇదే బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా 04.07.2022 న హైకోర్టు అప్పీలుదారులపై తీవ్ర వ్యాఖ్యలు చేసింది. హైకోర్టు చేసిన ఈ వ్యాఖ్యలు మీడియాలో విస్తృతంగా ప్రచురితమై అప్పీలుదారుల ప్రతిష్ఠకు భంగం కలిగించాయి.

8. తదనంతరం, 07.07.2022 న, హైకోర్టు పిటిషనర్లపై మరింత ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేస్తూ, అప్పీలుదారు నెం.2 పై గతంలో జరిపిన దర్యాప్తుల నివేదికను ఉంచాలని సిబిఐని ఆదేశించింది.

9. ఏదేమైనా, అప్పీలుదారు నెం.3 ఇతర అప్పీలుదారుల కంటే కొంచెం భిన్నంగా ఉందని గమనించడం ముఖ్యం, ప్రాథమిక దర్యాప్తు తరువాత అప్పీలుదారు నెం.3, పైన పేర్కొన్న కేసులో నిందితుడిగా చేర్చబడ్డాడు. అయితే ఇదే ఊపులో, అప్పీలుదారు నెం.3, ఆ నేరంలో నిందితుడైనప్పటికీ, హైకోర్టులో పైన పేర్కొన్న బెయిల్ విచారణలో భాగస్వామి కాదని కూడా గుర్తుంచుకోవాలి.

10. ప్రస్తుతం ఈ కోర్టులో దాఖలైన అప్పీళ్ల ద్వారా తమకు వ్యతిరేకంగా హైకోర్టు చేసిన వ్యాఖ్యలను తొలగించాలని అప్పీలుదారులు కోరుతున్నారు.

ప్రస్తుత అప్పీళ్లకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు

11. ప్రస్తుత అప్పీళ్లలో అప్పీలుదారులపై హైకోర్టు చేసిన ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు, అప్పీలుదారు నెం.2 కు వ్యతిరేకంగా సీబీఐ తరపు న్యాయవాదికి జారీ చేసిన ఆదేశాలను మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకుంటామని స్పష్టం చేస్తున్నాం. ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ కోసం కోరిన వాస్తవిక ప్రార్థనను ప్రస్తుతం ఈ కోర్టు స్వీకరించడం లేదు, దీనికి సంబంధించిన విచారణ హైకోర్టులో కొనసాగుతోంది.

12. పైన పేర్కొన్న విచారణల తరువాత, ప్రస్తుత అప్పీళ్లలో రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానం ఇచ్చే బాధ్యతను ఈ కోర్టుకు అప్పగించారు.

I. ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా పిటిషనర్లపై హైకోర్టు చేసిన ప్రతికూల వ్యాఖ్యలను తొలగించాలా?

II. ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా అప్పీలుదారు నెం.2 కు వ్యతిరేకంగా నివేదికలు కోరాలని హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలను కొట్టివేయవచ్చా?

విశ్లేషణ

సమస్య I: ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా హైకోర్టు చేసిన ప్రతికూల వ్యాఖ్యలను తొలగించాలా?

13. హైకోర్టు 04.07.2022 మరియు 07.07.2022 న, రెండు వేర్వేరు సందర్భాల్లో, ప్రతివాది నెం.1 యొక్క బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా, ఇక్కడ అప్పీలుదారులపై ప్రతికూల

వ్యాఖ్యలు చేసింది, ఇది వారి ప్రతిష్ఠకు చాలా హాని కలిగించిందని చెప్పబడింది. హైకోర్టు యొక్క యూట్యూబ్ ఛానల్ లో ప్రసారమైన ప్రక్రియల కారణంగా, ఈ వ్యాఖ్యలకు విస్తృత ప్రచారం లభించడంతో పాటు పలు మీడియా, వార్తా సంస్థలు ఆ వ్యాఖ్యలపై దృష్టి సారించి అదే నివేదించాయి.

14. పూర్తి క్రిమినల్ విచారణకు భిన్నంగా బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ కేవలం కేసు యొక్క మెరిట్‌లపై ప్రాథమిక అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకునే బాధ్యతను కలిగి ఉండటం గమనార్హం. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో సాక్ష్యాధారాలను పూర్తిగా విశ్లేషించకపోగా, నిర్దోషి అనే భావన నిందితుడికి అనుకూలంగా అమలులో ఉన్నప్పుడు, నిందితులపై ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేయడంలో న్యాయస్థానాలు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఏ పార్టీకి వ్యతిరేకంగా వ్యాఖ్యలు చేశారో ఆ ప్రొసీడింగ్స్ లో లీస్ లేని సందర్భాల్లో ఇది చాలా ముఖ్యమైనది, ఎందుకంటే ఇటువంటి వ్యాఖ్యలు, ముఖ్యంగా రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు ఆమోదించినట్లయితే, అటువంటి వ్యాఖ్యలు స్వీకరించే సమయంలో పార్టీల ప్రతిష్ఠకు చాలా హాని కలిగిస్తాయి. న్యాయస్థానాలపై ఈ జాగ్రత్త భారాన్ని ఈ కోర్టు తీర్పుల పరంపరలో ఉంచింది.

15. నిరంజన్ పట్నాయక్ వర్సెస్ శశిభూషణ్ కర్ కేసులో, హైకోర్టు చేసిన కొన్ని వ్యాఖ్యలను పరిశీలించిన ఈ న్యాయస్థానం, న్యాయస్థానాలు ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేసేటప్పుడు, చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలని, న్యాయం యొక్క లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి న్యాయమైన నిర్ణయానికి రావాల్సిన అవసరం ఉంటే మాత్రమే ఇటువంటి వ్యాఖ్యలను ఆమోదించాలని పేర్కొంది. ఈ తీర్పు యొక్క సంబంధిత పేరాగ్రాఫ్ ఇక్కడ సంగ్రహించబడింది:

> "తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించేటప్పుడు, న్యాయమూర్తులు మరియు న్యాయాధికారులు న్యాయం, నిష్పాక్షికమైన ఆట మరియు సంయమనంతో మార్గనిర్దేశం చేయాలి, (...) న్యాయమూర్తులు సాధారణంగా సంయమనం, నియంత్రణ మరియు ప్రత్యేకత నుండి వైదొలగకూడదు మరియు కేసును దాని అంతర్భాగంగా నిర్ణయించడానికి నిజంగా అవసరం అయితే తప్ప పార్టీలు లేదా అధికారులపై కఠినమైన లేదా అవమానకరమైన వ్యాఖ్యలు చేయరాదు."

16. స్టేట్ ఆఫ్ ఎంపి వర్సెస్ నందలాల్ జైస్వాల్ కేసులో రాష్ట్రానికి సంబంధించి, న్యాయమూర్తులు ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేయడం మానుకోవాలని, ఇది చాలా దుర్మార్గాన్ని కలిగిస్తుందని, న్యాయం సాధించే లక్ష్యాలకు విరుద్ధంగా మారే అవకాశం ఉన్నందున రాష్ట్ర అధికారులపై హైకోర్టు చేసిన కొన్ని

అవమానకర వ్యాఖ్యలను ఈ కోర్టు పరిశీలిస్తోంది. పైన పేర్కొన్న తీర్పులోని సంబంధిత పరిశీలనలు ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడుతున్నాయి:.

> "పక్షాలు లేదా వారి సాక్షుల ప్రవర్తనను విమర్శించేటప్పుడు న్యాయమూర్తులు బలమైన మరియు బూతు భాషను ఉపయోగించకూడదని మనం ముగింపులో గమనించవచ్చు. సంయమనం, నిగ్రహంతో, నియంత్రణతో వ్యవహరించాలి. తాము తప్పు చేయలేమని, ఏ పక్షానికైనా వ్యతిరేకంగా వారు విధించే కఠినమైన, అవమానకరమైన కఠిన చర్యలు తప్పు, అసమంజసమైనవని, అలా అయితే అవి గణనీయమైన హాని, దుశ్చర్యలకు పాల్పడి అన్యాయానికి దారితీస్తాయని గుర్తించే వినయం వారికి ఉండాలి. ఇక్కడ, ప్రస్తుత సందర్భంలో, బి.ఎం. లాల్, జె. చేసిన పరిశీలనలు మరియు కఠినమైనవి పూర్తిగా అసమంజసమైనవి మరియు అసంబద్ధమైనవి మరియు అవి లోబడి ఉండకూడదు."

17. అంతేకాకుండా, భారత ఎన్నికల సంఘం వర్సెస్ MR విజయభాస్కర్ కేసు విషయంలో, హైకోర్టు చేసిన కొన్ని ప్రతికూల వ్యాఖ్యలను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు, న్యాయమూర్తులు తప్పుగా వ్యాఖ్యానించే అవకాశం ఉన్న వ్యాఖ్యలను కోర్టులో ఆమోదించేటప్పుడు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలని పేర్కొంది. తీర్పు యొక్క సంబంధిత పేరా ఇక్కడ అందించబడుతోంది:

"బహిరంగంగా కోర్టులో న్యాయమూర్తులు తప్పుగా అర్థం చేసుకునే అవకాశం ఉన్న వ్యాఖ్యల విషయంలో జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాల్సిన అవసరాన్ని మనం నొక్కిచెప్పాలి. ధర్మాసనంలోనూ, తీర్పుల్లోనూ భాష న్యాయ ఔచిత్యానికి అనుగుణంగా ఉండాలి. రాజ్యాంగ విలువలకు సున్నితమైన న్యాయ ప్రక్రియలో భాష ఒక ముఖ్యమైన సాధనం. న్యాయ భాష అనేది రాజ్యాంగ విలువలకు సున్నితమైన మనస్సాక్షికి ఒక కిటికీ. భాష తన సమతుల్యతను కోల్పోయి, మానవ గౌరవాన్ని పరిరక్షించే వ్యక్తిగా తన ప్రతీకను కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. రాజ్యాంగం ప్రకారం న్యాయసమీక్ష అధికారాన్ని హైకోర్టులకు అప్పగించారు. దాని పీఠం ఎంత గొప్పదంటే, అది రాజ్యాంగ మౌలిక లక్షణాలలో ఒక భాగం. అయినప్పటికీ బాధ్యత అనేది అధికార అప్పగింత యొక్క స్వభావం మరియు కొలతలతో ప్రత్యక్ష సహ సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటుంది. హైకోర్టు కొంత జాగ్రత్త, అప్రమత్తతతో వ్యవహరించి ఉంటే ప్రస్తుత కేసులో కోరిన స్వభావంపై ఉన్న ఆవేదన తొలగిపోయేది. విచారణ సమయంలో మౌఖిక పరిశీలనలు క్షణంతో గడిచిపోయాయని, అవి రికార్డులో భాగం కావని స్పష్టం చేయాల్సి ఉంది. స్వతంత్ర రాజ్యాంగ సంస్థగా ఈసీకి ట్రాక్ రికార్డు ఉంది, ఇది ఎన్నికల ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పవిత్రతను నిర్ధారించడంలో గణనీయమైన భారాన్ని మోస్తుంది. మేము తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించిన సమతుల్యతతో ఈ విషయం విశ్రాంతి తీసుకుంటుందని మేము ఆశిస్తున్నాము."

18. పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాల దృష్ట్యా, అప్పీలుదారు నెం.2 విషయానికొస్తే, ఆయనపై హైకోర్టు చేసిన వ్యాఖ్యలు సహేతుకమైనవి మరియు సమర్థనీయమైనవిగా కనిపిస్తున్నాయి. అప్పీలుదారు

నెం.2 కేవలం దర్యాప్తు నిర్వహిస్తున్న శాఖలోని ప్రభుత్వ ఉద్యోగి మరియు ఈ కేసుతో ఎటువంటి వ్యక్తిగత ప్రమేయం లేదు. అప్పీలుదారు నెం.2 నిందితుడు కాదు మరియు బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ పక్కన పెడితే నేరం యొక్క లావాదేవీతో అతనికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు. ఆయనకు వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి సాక్ష్యాధారాలను కోర్టు విశ్లేషించలేదని, వివరణ ఇచ్చేందుకు అవకాశం ఇవ్వలేదని, అయినప్పటికీ ఆయనపై ఘాటు వ్యాఖ్యలు చేస్తూనే ఉన్నారన్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో హైకోర్టు చేసిన వ్యాఖ్యలు అన్యాయమని, న్యాయప్రయోజనాల కోసం కాదని భావిస్తున్నాం.

19. అప్పీలుదారు నెం.3 విషయానికొస్తే, అతను నేరంలో నిందితునిగా ఉన్నప్పటికీ, బెయిల్ విచారణలో అతని వద్ద ఎటువంటి ఆధారాలు లేవనే వాస్తవాన్ని మరచిపోకూడదు, ఎందుకంటే ఇది ప్రతివాది నెం.1 కు మాత్రమే ప్రత్యేకమైనది. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ లో అప్పీలుదారు నెం.3 భాగస్వామి కానప్పుడు, ఆయనపై హైకోర్టు ఇలాంటి ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేయడం ఎంత సమంజసం కాదన్నారు.

20. ప్రతివాది నెం.1 యొక్క బెయిల్ విచారణలో, అప్పీలుదారు నెం.3 ఒక పక్షం కానందున, అతను తన వాదనలను కోర్టుకు నివేదించే అవకాశం లేదు. అప్పీలుదారు నెం.3 పై హైకోర్టులో నిర్దిష్టమైన ఆరోపణలు ఏవీ చేయబడలేదు, ఎందుకంటే బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ మరియు ఆ బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ కొనసాగింపులో న్యాయవాదుల సమర్పణలు ప్రతివాది నెం.1 కు మాత్రమే పరిమితం చేయబడ్డాయి. ఈ నేపథ్యంలో, అప్పీలుదారు నెం.3 పై ఎటువంటి ఆరోపణలు చేయనప్పుడు, మరియు అప్పీలుదారు నెం.3 కు అనుకూలంగా నిర్దోషి అనే భావన ఇప్పటికీ పనిచేస్తున్నప్పుడు, అతనిపై ఇటువంటి ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేయడం చట్ట ప్రక్రియను పూర్తిగా దుర్వినియోగం చేయడమేనని మేము భావిస్తున్నాము, ఎందుకంటే అటువంటి వ్యాఖ్యలు అతని ప్రతిష్ఠకు భంగం కలిగించడమే కాదు, కానీ అతని వాస్తవ విచారణకు గొప్ప పక్షపాతాన్ని కలిగించే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది.

ఇష్యూ 2: ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ విచారణ సందర్భంగా పిటిషనర్ నెం.2 కు వ్యతిరేకంగా నివేదికలు కోరాలని హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలను కొట్టివేయవచ్చా?

21. పైన పేర్కొన్నట్లుగా, నేరానికి సంబంధించిన దర్యాప్తును నిర్వహించే సంస్థ యొక్క ఉద్యోగి మాత్రమే అయిన అప్పీలుదారు నెం.2 కు పైన పేర్కొన్న బెయిల్ ప్రక్రియలో ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు. హైకోర్టు మౌఖిక సమన్ల ద్వారా అప్పీలుదారు నెం.2 హాజరుకావాలని ఆదేశించింది, దానికి ఆయన అంగీకరించారు. సమన్లు జారీ చేసిన హైకోర్టు అప్పీలుదారు నెం.2 ను విచారించే అవకాశం ఇవ్వకుండా, సరైన ప్రక్రియను పరిశీలించకుండా, అప్పీలుదారు నెం.2 కు వ్యతిరేకంగా నివేదికలు సమర్పించాలని సీబీఐ తరపు న్యాయవాదికి ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఇదంతా సెక్షన్ 439 సీఆర్ పీసీ ప్రొసీడింగ్స్ పరిధిలో జరిగిందని, అది కూడా నిందితుడితో సంబంధం లేని వ్యక్తిపై అని గుర్తుంచుకోవాలి.

22. RBI వర్సెస్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ డిపాజిట్ A/C HR కేసులో సీఆర్పీసీ సెక్షన్ 439 కింద హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను సవాలు చేస్తూ నిందితుల నుంచి స్వాధీనం చేసుకున్న డబ్బును పంపిణీ చేయాలని బ్యాంకుకు ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఈ ఆదేశాలను పరిశీలించిన కోర్టు బెయిల్ ను నిర్ణయించే ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన అంశాలకే హైకోర్టు పరిమితమై ఉంటుందని అభిప్రాయపడింది. ఈ కోర్టు యొక్క సంబంధిత పరిశీలన ఇక్కడ సంగ్రహించబడుతోంది:

"క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 439 కింద నిందితుడు బెయిల్ కోసం దాఖలు చేసిన దరఖాస్తు పరిధిని మించిన విధంగా హైకోర్టు ఆదేశాల దీర్ఘకాలిక పర్యవసానాలు ఉన్నాయని, అందరిలాగే హైకోర్టు కూడా ఈ కేసుకు సంబంధించిన అంశాలకే పరిమితం కావాలని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. అందువల్ల దేశవ్యాప్తంగా బ్యాంకుల పనితీరుపై ప్రభావం చూపేలా ఆదేశాలు జారీ చేసే అధికారం హైకోర్టుకు అనుమతి లేదు. ఈ కారణంగానే రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఈ అప్పీల్ దాఖలు చేసిందని అప్పీలుదారు తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ బసవ ప్రభు ఎస్ పాటిల్ పేర్కొన్నారు."

23. ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్ వర్సెస్ M. మురుగేషన్ & ఇతరులు కేసులో, ప్రత్యేక యంత్రాంగం ఉన్న కేసులలో, కోర్టు తన అంతర్లీన అధికారాల కింద, ముఖ్యంగా బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ సందర్భంలో, బెయిల్ మంజూరు లేదా తిరస్కరణను నిర్ణయించే పరిధికి వెలుపల ఉన్న ఆదేశాలను జారీ చేయలేవని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. ఈ కోర్టు చేసిన సంబంధిత పరిశీలనలు ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడుతున్నాయి.

"రాష్ట్రంలో క్రిమినల్ న్యాయ వ్యవస్థను మెరుగుపరిచే ముసుగులో ఏ ఉత్తర్వునైనా జారీ చేసే స్వతహాగా అధికార పరిధి కోర్టుకు ఉన్నట్లుగా విజ్ఞులైన సింగిల్ జడ్జి రాష్ట్రం నుండి డేటాను క్రోడీకరించి తీర్పు తర్వాత [బెయిల్ దరఖాస్తు] ఉత్తర్వులో భాగం చేశారని మేము కనుగొన్నాము. <u>సెక్షన్ 439 ప్రకారం కోర్టు పరిధి విచారణ పెండింగ్</u>

లో ఉన్న బెయిల్ మంజూరు చేయడానికి లేదా ఇవ్వకపోవడానికి పరిమితం. గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి ఉద్దేశం ప్రశంసనీయమే అయినప్పటికీ, ఉపయోగించిన అధికార పరిధి స్పష్టంగా తప్పు. గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి చేసిన ప్రయత్నం విద్యాపరంగా సముచితమైనదే కావచ్చు కానీ కోర్టు కార్యాలయం ముసుగులో అటువంటి ఆదేశాలు జారీ చేయలేము.

24. అంతేకాకుండా, స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ వర్సెస్ దవీందర్ పాల్ సింగ్ భుల్లర్ మరియు ఇతరులు కేసులో క్రిమినల్ అప్పీలును విచారించిన తరువాత, సంబంధం లేని కేసుల్లో ఇతర నేరస్థులకు సంబంధించి హైకోర్టు ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తూనే ఉంది, ప్రధాన కేసు పరిధికి వెలుపల అధికార పరిధిని ఇలా ఉల్లంఘించడం అన్యాయమని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. పేర్కొన్న తీర్పు యొక్క సంబంధిత పేరాగ్రాఫ్ ఇక్కడ సమర్పించబడుతోంది:

> "ఒక అంతర్లీన శక్తి పండోరా పెట్టెను తెరవడానికి సర్వశక్తిమంతమైనది కాదు, అది కూడా ప్రధాన సందర్భానికి విదేశీ సమస్యలకు, అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడం అనేది ఒక ప్రొసీడింగ్ తో ముడిపడి ఉన్న ప్రయోజనం కోసం ఉండాలి తప్ప పూర్తిగా కొత్త సమస్యను మొలకెత్తించడానికి కాదు. ఒక శక్తి తన స్వంత సృష్టికి మించి తన స్వంత అధికారాన్ని అధిగమించజాలదు."

25. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాల దృష్ట్యా, మూడవ పక్షం యొక్క బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ సమయంలో హైకోర్టు చర్యలు స్పష్టంగా ఏకపక్షంగా మరియు అన్యాయంగా ఉన్నాయని మరియు ప్రతివాది నెం.1 యొక్క బెయిల్ను నిర్ణయించే ప్రయోజనాల కోసం హైకోర్టు తనకు సంబంధించిన సమస్యలకు పరిమితం అయి ఉంటుందని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. బెయిల్ యొక్క కోర్టు, ప్రత్యేకించి మూడవ పక్షం ద్వారా బెయిల్ కోరే సందర్భాల్లో, సంబంధం లేని పక్షం యొక్క అర్హతలపై ఒక ఉత్తర్వు జారీ చేయడానికి అన్ని సంబంధిత సమాచారాన్ని కలిగి ఉన్న కోర్టు కాదు, మరియు అటువంటి ఉత్తర్వు జారీ చేయబడితే, వారు తమను తాము సమర్థించుకోవడానికి నిజమైన మరియు అర్థవంతమైన అవకాశాన్ని ఇవ్వకుండా, సదరు పక్షానికి చాలా హాని కలిగించే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది. చట్టవిరుద్ధమైన చర్యకు పాల్పడినట్లు ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు ఏ పక్షానికి అయినా నిష్పక్షపాతంగా వాదనలు వినిపించే అవకాశం ఇవ్వాలన్నది న్యాయసూత్రం. అయితే అర్థవంతంగా వినడానికి ఈ అవకాశం అప్పీలుదారు నెం.2 కు ఇవ్వబడలేదు, అందువల్ల మేము అప్పీలుదారు నెం.2 కు అనుకూలంగా ఇష్యూ 2 ను కలిగి ఉన్నాము.

ముగింపు

26. వర్చువల్ విచారణలను స్వీకరించడం, బహిరంగ కోర్టు కార్యకలాపాలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేయడం ద్వారా సాధారణంగా న్యాయ వ్యవస్థ, ముఖ్యంగా న్యాయ వ్యవస్థ ప్రాప్యత మరియు పారదర్శకత యొక్క కొత్త యుగానికి నాంది పలికింది. న్యాయవ్యవస్థలోని ఈ మార్పులు పరిష్కార యంత్రాంగాలుగా న్యాయస్థానాలు మునుపెన్నడూ లేనంతగా సామాన్యులకు మరింత చేరువయ్యాయి. న్యాయస్థానాలను భౌతిక స్థానానికి పరిమితం చేసిన భౌతిక మౌలిక సదుపాయాల పరిమితులు, న్యాయం పొందే మార్గంలో ప్రధాన అవరోధాలలో ఒకటిగా తరచుగా ఉదహరించబడ్డాయి. అయితే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందుబాటులోకి రావడం, దాన్ని అవలంబించడం వల్ల ఈ అడ్డంకి తొలగిపోయింది. ఇది న్యాయవ్యవస్థలో ఇంతకు ముందెన్నడూ చూడని పారదర్శకతను కలిగిస్తుంది, ఇది గొప్ప ప్రయోజనాలను తెస్తుంది, అయితే ఇటువంటి కోర్టు కార్యకలాపాలను నిర్వహించేటప్పుడు న్యాయమూర్తులపై కఠినమైన బాధ్యతను కూడా జతచేస్తుంది. కోర్టు కార్యకలాపాలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేయడం వల్ల కోర్టులో చేసిన వ్యాఖ్యలు, ఇప్పుడు దీర్ఘకాలిక ప్రభావాలను కలిగి ఉన్నాయి మరియు ప్రస్తుత కేసులో చూడగలిగినట్లుగా, సంబంధిత పక్షాల ప్రతిష్ఠకు చాలా హాని కలిగిస్తాయి. అటువంటి పరిస్థితిలో, సంబంధిత పక్షాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రతికూల వ్యాఖ్యలు చేసేటప్పుడు న్యాయస్థానాలు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండటం చాలా

అవసరం, మరియు సరైన వాదనతో, సరైన వేదికలో మరియు న్యాయం యొక్క లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి అవసరమైనప్పుడు మాత్రమే చేయాలి.

27. పైన పేర్కొన్న చర్చల దృష్ట్యా అప్పీలుదారులపై హైకోర్టు చేసిన ప్రతికూల వ్యాఖ్యలను తొలగించడమే కాకుండా, మధ్యంతర ఉత్తర్వులను కూడా రద్దు చేసే అవకాశం ఉంది. దీని ప్రకారం 07.07.2022 నాటి ఉత్తర్వులను రద్దు చేసింది.

28. అంతేకాకుండా, ఈ కోర్టు 18.07.2022 న జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను పరిశీలిస్తే, ప్రతివాది నెం.1 బెయిల్ ప్రక్రియ ముగిసిందని మేము భావిస్తున్నాము. అయితే బెయిల్ ప్రొసీడింగ్స్ ఫలితంపై ఎలాంటి సంకేతాలు లేనందున, ఇప్పటికే నిర్ణయం తీసుకోకపోతే, ఈ తీర్పుతో పక్షపాతం లేదా ప్రభావానికి గురికాకుండా తన స్వంత అర్హతల ఆధారంగా చట్టప్రకారం బెయిల్ ప్రక్రియను త్వరితగతిన ముగించాలని హైకోర్టును కోరుతున్నాం. దీని ప్రకారం అప్పీళ్లకు అనుమతి ఉంటుంది.

(కృష్ణ మురారి న్యాయమూర్తి)

(అహ్సానుద్దీన్ అమానుల్లా న్యాయమూర్తి)

న్యూఢిల్లీ;

21 మార్చి, 2023